

**Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula,
Facultatea de Teologie Ortodoxă
„Justinian Patriarhul“, București**

PRACTICI NECANONICE ȘI NELITURGICE LEGATE DE SĂVÂRȘIREA TAINEI SFÂNTULUI MASLU

***Abstract:** The Holy Unction, and especially the common one, is an admirable means of pastoration, a way to bring the believers to the church and keep them connected; it is a work to meet and resolve their spiritual needs. In this regard, it would be desirable to preserve its character and purpose of healing and sanctifying work and not turn it into a means of solving all problems and difficulties of life, substituting other mysteries, religious and sanctifying services, or even make it trivial or as simple as a common prayer or an absolution prayer. This study refers to uncanonical and non-liturgical practices related to the Sacrament of Holy Unction service. In order to properly service this Sacrament, our study refers to the celebrant of the sacrament, the utterance of the prayer of blessing oil, the seven holy anointings with oil. It also examines the form of the Sacrament and the opening of the Holy Gospel over the heads of the sick faithful, analyzing and penalizing bad practices employed by some ministers within this Holy Sacrament.*

***Keywords:** uncanonical practices, non-liturgical, service the sacrament, Holy Unction.*

Taina Sfântului Maslu¹, una din cele șapte sfinte taine practicate de Biserica Ortodoxă, este destinată în chip special să se săvârșească pentru

1. Despre Taina Sfântului Maslu, vezi: pr. prof. dr. Vasile Mitrofanovici, *Liturgica Bisericii Ortodoxe*, Cernăuți, 1929, p. 849-854; Pr. prof. dr. Ene Braniște, *Liturgica specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981, p. 426-436; pr. prof. dr. Simion Căndea, *Taina Sfântului Maslu*, în rev. „Mitropolia Ardealului“, an IX (1954), nr. 9-10, p. 175-184; Prof. Nicolae Grosu, *Taina Sfântului Maslu*, în rev. „Ortodoxia“, an XXXI (1979), nr. 3-4; Anca Manolache, *Taina Sfântului Maslu (Eleoungerea)*, în rev. „Glasul Bisericii“, an XLVII (1988), nr. 6, p.; Pr. prof. dr. Vasile Răducă, *Taina Sfântului Maslu în viața creștinului*, în rev. „Biserica Ortodoxă Română“, an CVII (1989), nr. 7-10, p. 175-189; Pr. conf. dr. Viorel Sava, *Taina Sfântului Maslu în romano-catolicism după Conciliul Vatican II*, în rev. „Teologie și Viață“, serie nouă, an X (LXXI), 2000, nr. 1, p. 69-84; Pr. Nichifor Teodor, *Taina Sfântului Maslu*, în rev. „Mitropolia Ardealului“, an XXXIII (1988), nr. 4.

tămăduirea celor bolnavi și iertarea păcatelor lor. În general, Taina Maslului se administrează celor bolnavi, acasă sau la biserică, dar există și o altă practică, de a se săvârși această lucrare sfințitoare și tămăduitoare, tuturor credincioșilor care participă la ea, cunoscută sub numele de *Maslul de obște*². Maslul de obște a fost cunoscut ca o slujbă săvârșită în biserică, mai ales în Miercurea mare sau a Patimilor, amintind de ungerea cu mir a Mântuitorului Iisus Hristos de către femeia păcătoasă, dar, mai târziu, ea s-a extins la întreg anul bisericesc, săvârșindu-se săptămânal, dimineața sau după amiaza, de obicei în zilele de post.

Fiind vorba de tămăduirea bolilor sufletești și trupești și de iertarea păcatelor și având în vedere că boala și păcatul sunt realități în viața oamenilor, Taina Maslului se bucură de multă solicitare și participare la ea, dorința de însănătoșire fiind tot mai puternică în fiecare din noi, la căutarea căilor și mijloacelor de vindecare cât mai grabnică adăugându-se mila și ajutorul lui Dumnezeu. Cred că nu există persoană care să nu sufere de ceva și iarăși, cum spune rugăciunea, „nu există om fără de păcat“³, care să nu aibă nevoie de Pocăință și de Maslu, care aduc iertarea păcatelor și tămăduire.

Dacă urmărim rânduiala slujbei Maslului, așa cum este stabilită în *Molitfelnic* sau *Agheasmatar*, ne dăm seama că această Sfântă Taină este orânduită a se săvârși persoanelor particulare. Povăturile sau regulile tipiconale din cărțile de cult ne arată că această Taină se săvârșește în biserică sau la casa celui bolnav. Numărul preoților slujitori trebuie să fie de șapte, iar dacă nu este posibil, chiar de trei sau doi, dar în nici un caz numai de unul singur⁴. Ca materie se folosește un vas cu făină, o candelă cu untdelemn curat și șapte bețișoare de busuioc, înfășurate în vată, pentru ungere, lumânări și tămâie.

Rânduiala slujbei are două părți: Canonul Sfântului Arsenie (sec. XI) și Maslul propriu-zis. Acesta din urmă are următoarele momente: binecuvântarea mare, ectenia mare specială, rugăciunea de sfințire a untdelemnului

2. Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, *Când și cum săvârșim corect Taina Sfântului Maslu?*, în vol. „Tradiție și înnoire în slujirea liturgică...“, vol. II, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2001, p. 406.

3. *Molitfelnic*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, p. 205.

4. *Ibidem*, p. 126. Vezi pr. prof. dr. Ene Braniște, *Liturgica specială...*, p. 428.

lui, rostită de șapte ori, șapte apostole, șapte Evanghelii, șapte rugăciuni și șapte ungeri, cu rostirea formulei Tainei, care este o rugăciune mai lungă: „Părinte Sfinte...“⁵.

Taina Maslului se săvârșește pentru toți bolnavii de boală trupească și sufletească, în afară de cei cărora „li s-a legat limba“, pruncii până la șapte ani, „care nu au păcate“, și alienații mintali, „până ce nu-și vin în fire“⁶.

Taina Maslului poate fi săvârșită oricând socotește familia sau cel bolnav, dar de regulă în post. Ea se săvârșește pentru toate bolile, nu numai pentru o categorie și nu numai într-o fază avansată de boală sau pe patul de moarte, cum se întâmplă de foarte multe ori sau cum s-au creat concepția și practica de a-i chema pe preoți doar atunci când numai este nimic de făcut cu cei bolnavi.

Practicat sub forma slujbei săvârșită persoanelor particulare sau sub cea a Maslului de obște, Taina Sfântului Maslu este o realitate în viața liturgică și pastorală a Bisericii Ortodoxe. Deși rânduiala Tainei și modul săvârșirii ei sunt foarte bine precizate, totuși, în practică se observă o seamă de abateri de la regulile de administrare a Tainei Maslului, nereguli care denaturează și minimalizează însemnătatea și frumusețea unei astfel de lucrări. În cele ce urmează vom prezenta câteva din aceste practici necanonice și neliturgice observate la săvârșirea Maslului.

1. *Săvârșitorul Tainei Maslului*. După o tradiție veche a Bisericii, slujba Maslului trebuie săvârșită de șapte preoți. Această practică nu se bazează pe o normă canonică, ci ea s-a păstrat în Biserică și a devenit obligatorie pe bază de obicei care, în dreptul bisericesc, are aceeași importanță ca și norma scrisă. La această practică se referă doar hotărârea patriarhului ecumenic Arsenie, din secolul al XIII-lea, dar care nu a avut darul de a reglementa problema numărului slujitorilor acestei Taine, ci doar de a consemna o practică existentă⁷.

Ce a determinat stabilirea numărului de șapte preoți pentru săvârșirea Tainei Maslului? Mai întâi, cuvântul clar al Sf. Apostol Iacob, care îndeamnă ca, în cazuri de boală, să se cheme „preoții Bisericii“ (Iacob 5, 14), adică mai mulți preoți sau slujitori și nu numai unul singur, fără să fixeze

5. *Ibidem*, p. 126-168.

6. Vezi *Învățătură preoților pe scurt*, Buzău, 1702, p. 29-30.

7. Vezi hotărârea patriarhului ecumenic Arsenie (sec. XIII), la Panaghiotis Trembelas, *Μικρόν Ευδολόγιον*, Αθήνα, 1950, p. 108.

numărul. Deși acest text poate fi interpretat și în sensul că, în asemenea situații, să cheme acea categorie de slujitori care sunt preoții, socotim că accentul cade pe numărul acestora, nu pe categoria sacramentală, Taina Maslului fiind o slujbă de excepție, care necesită o forță sporită a rugăciunii. Această nevoie de rugăciune întărită și înmulțită o simțim și o vedem mai ales la Maslul săvârșit unui bolnav, când lângă el sunt prezenți, pe lângă slujitorii bisericești, membrii familiei, rudele, prietenii și vecinii. Convingerea că rugăciunea mai multora este mai puternică și mai eficientă decât a unuia a existat dintotdeauna. „Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și eu în mijlocul lor“ sau „*Dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ în privința unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către tatăl Meu, Care este în ceruri*“ (Matei 18, 19-20)

Chiar și în viața de toate zilele constatăm că, atunci când, pentru o cauză mijlocesc mai multe persoane, cel în cauză are toate șansele și speranțele să-și vadă cererea împlinită. De aici caracterul comunitar sau colectiv al cultului divin public ortodox și certitudinea că voința lui Dumnezeu se va îndupleca mai ușor prin rugăciune unită și puternică.

În al doilea rând, numărul de șapte preoți a fost pus în legătură și cu simbolismul dintotdeauna al acestei cifre cu caracter sfânt: șapte daruri ale Duhului Sfânt (cf. Isaia 11, 2-3) și cu fapte din istoria sfântă a mântuirii, în care se arată că, prin împlinirea de șapte ori a rugăciunii, Dumnezeu s-a milostivit de oameni, trimițându-le harul și binecuvântarea Sa: șapte preoți au sunat din trâmbițe la înconjurarea și cucerirea Ierihonului (Iosua 6, 13-16), de șapte ori L-a rugat proorocul Ilie pe Dumnezeu, pe muntele Carmel, să dea ploaie pe pământ (III Regi 19, 42-44), de șapte ori s-a plecat Elisei asupra celui mort pentru a-l învia (IV Regi 4, 34-35), de șapte ori s-a scăldat Neeman Sirianul în Iordan pentru a se vindeca de lepră (IV Regi 5, 14).

Acest simbolism al cifrei șapte, în evenimente de seamă din istoria mântuirii, a determinat și structura rânduiei Tainei Maslului, ca taină de excepție în viața credincioșilor, insistând pe persistența și unirea în implorarea ajutorului lui Dumnezeu. De aceea, așa cum am arătat deja, rânduiala Tainei Maslului cuprinde șapte pericope din Apostol, șapte Evanghelii, șapte rugăciuni de implorare a milei dumnezeiești tămăduitoare, la care se adaugă cele șapte ungeri din untdelemnul sfințit, prin rostirea de șapte ori a rugăciunii de sfințire și cu rostirea de șapte ori a formulei Tainei. Această

structură, bazată pe cifra șapte, cere și numărul de șapte preoți la săvârșirea Maslului. De aceea, Taina Maslului este cunoscută în Biserica Greciei ca „Taina celor șapte preoți“, iar în Bisericile de limbă slavă ca „Slujba adunării sau soborului de preoți“.

Aceste constatări ne duc la concluzia că Taina Sfântului Maslu trebuie săvârșită de șapte preoți, practică pe care Biserica noastră a urmat-o dintotdeauna și care s-a impus pe bază de obicei. La nevoie, însă, Maslu se poate săvârși și de mai puțini preoți, adică de către cinci, trei sau cel puțin doi. Un singur preot nu poate săvârși Taina Maslului. În această privință, merită să amintim ceea ce ne învață Sf. Simeon al Tesalonicului, mare tâlcuitor al cultului divin public din secolele XIV-XV, când rânduielile de slujbă erau definitiv stabilite: „Cu toate că Sfântul Iacob nu scrie numărul preoților, trebuie să se păzească așezământul cel dintâi, adică să fie șapte preoți, iar la nevoie mai puțini, adică trei, și toate cele ce sunt rânduite a se zice, să se zică, căci toate cele de la Părinți sunt ale Duhului. Numai un preot însă să nu facă Maslu, căci precum pentru arhieriei scrie să nu se hirotonească de către unul, asemenea și pentru Maslu, să nu se facă de un preot, căci zice Sfântul Iacob: *«Să se cheme preoții Bisericii, iar nu un preot»*“⁸.

Prin urmare, săvârșirea de către un singur preot a Tainei Sfântului Maslu nu este permisă în practica Bisericii Ortodoxe. Singura excepție ar fi îngăduită în cazuri de forță majoră, când este greu de găsit al doilea preot, și anume: pe câmpul de luptă, în satele rare de munte, în pustiu și în locuri îndepărtate. Săvârșirea Maslului de către un singur preot este socotită o abatere disciplinară de la săvârșirea corectă a cultului divin și se pedepsește de autoritatea bisericească, dacă nu se poate face dovada imposibilității de a găsi un al doilea preot pentru administrarea Tainei. Astăzi, cu mijloacele și posibilitățile moderne și sporite de mișcare și deplasare, un asemenea motiv poate fi invocat cu greu. Pe de altă parte, Taina Sfântului Maslu nu presupune niciodată urgență ca aceea a spovedirii și împărtășirii grabnice, ceea ce ne permite căutarea și găsirea unui al doilea preot⁹.

8. Vezi Sf. Simeon al Tesalonicului, *Tractat asupra tuturor dogmelor creștine ortodoxe*, trad. de Toma Teodorescu, București, 1865, cap. 283, p. 184.

9. Vezi pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, *Poate fi săvârșită Taina Sfântului Maslu numai de un singur preot?*, în vol. „Tradiție și înnoire în slujirea liturgică“, vol. I, Editura Episcopiei Dunării De Jos, Galați, 1996, p. 239-243.

În Biserica Greciei, săvârșirea Maslului de către un singur preot a fost interzisă oficial de către autoritatea bisericească. În Biserica Ortodoxă Rusă și în cea Sirană Ortodoxă din Patriarhatul Antiohiei, este îngăduită săvârșirea Tainei Maslului de către un singur preot¹⁰.

Obligativitatea și necesitatea săvârșirii Tainei Sfântului Maslu de către mai mulți preoți și nu de unul singur o demonstrează și rânduiala slujbei care, fiind foarte lungă, este obositoare și aproape imposibil de a fi săvârșită de un singur slujitor. Pe de altă parte, indicațiile tipiconale din *Molitfelnic* arată precis că pentru săvârșirea ei este nevoie de „șapte preoți sau trei numai“, iar desfășurarea slujbei indică mereu pe primul preot, care face începutul rugăciunii de sfințire a untdelemnului, al citirilor și al ungerilor, urmând ca restul să fie îndeplinit de ceilalți preoți. La acestea se adaugă rugăciunea a opta, „Împărate Sfinte...“, în care preotul amintește de slujitorii cei împreună cu el, care țin deschisă pe capul bolnavului Sfânta Evanghelie și cu care se roagă împreună¹¹. Iată de ce Maslul trebuie săvârșit de cel puțin doi preoți.

În ceea ce privește valabilitatea Tainei Maslului, săvârșită de către un singur preot, aceasta nu poate fi contestată din punct de vedere dogmatic, haric sau sfințitor. Conform învățaturii de credință, prin hirotonie, preotul primește calitatea harică de a administra singur toate tainele, afară de hirotonie, iar harul primit de credincioși prin Taina Maslului nu este condiționat de numărul slujitorilor Tainei. Dacă preotul poate săvârși singur Sfânta Liturghie, cu atât mai mult Sfântul Maslu. Întrucât, însă, rânduiala săvârșirii Tainei Maslului de către mai mulți preoți a fost stabilită prin practică îndelungată și pe bază de obicei, ea trebuie respectată ca regulă sau normă obligatorie. Nerespectarea ei aduce după sine pedeapsa de către autoritatea bisericească.

2. *Rostirea rugăciunii de sfințire a untdelemnului.* Această rugăciune nu este formula de administrare a Tainei Maslului, așa cum mai auzim printre slujitori, ci ea are menirea să pregătească, prin sfințire, materia Tainei Maslului, adică untdelemnul. Ea trebuie rostită de șapte ori, chiar dacă numărul preoților este mai mic de șapte¹².

10. Vezi pr. prof. dr. Ene Braniște, *Liturgica specială...*, p. 429, nota 15.

11. Vezi *Molitfelnic*, ed. cit., p. 166-167.

12. *Ibidem*, p. 136-137.

3. *Cele șapte ungeri cu untdelemn sfințit* sunt, de cele mai multe ori, reduse la una, pe care slujitorii o fac la sfârșitul slujbei, ca și „miruirea“, adică ungerea cu ulei binecuvântat de la sfârșitul Sfintei Liturghii. Din neștiință, neglijență sau comoditate ori grabă, se practică acest gen de slujbă care ne face să ne îndoim de valabilitatea ei. De asemenea, am văzut cazuri în care preoții slujitori dădeau Sfânta Evanghelie spre sărutare tuturor credincioșilor din biserică, după fiecare din cele șapte pericope care se citesc la Maslu, dar nu rosteau nici o formulă și nu săvârșeau nici o ungeră, decât cea de la sfârșitul slujbei, sub formă de „miruire“, ceea ce e greșit.

4. În legătură cu *ungerile*, acolo unde se fac, precizăm că s-a luat obiceiul greșit de a se unge nu numai persoanele, la frunte și la mâini, ci și o serie întreagă de lucruri personale sau ale celor care nu vin la Maslu și pentru care se roagă cineva din cei prezenți la slujbă: fotografii, batiste, eșarfe, lenjerie intimă, haine, lănțișoare, cruciulițe etc., ceea ce este o denaturare a rânduiei Maslului și a lucrării sfințitoare. În această privință, trebuie să facem precizarea că persoana nu poate fi substituită sau reprezentată prin lucrurile sale personale¹³, lenjerie și fotografii. Aceste lucruri pot fi unse la sfârșit de preoți sau credincioși cu untdelemn de la Maslu. Cei care nu pot participa la Maslu sunt trecuți pe acatiste sau pomelnice pentru a fi pomeniți la Maslu.

5. *Taina Sfântului Maslu*, ca orice Taină, *nu se săvârșește pentru cei morți*. Prin urmare, numele lor nu se trec în acatistele sau pomelnicele care se citesc la Maslu. Practica Maslului pentru cei morți a fost combătută de patriarhul Nichifor II al Constantinopolului, în secolul al XIII-lea¹⁴.

6. *Formula Tainei Maslului* trebuie rostită înainte sau concomitent cu fiecare din cele șapte ungeri. Ea este o rugăciune mai dezvoltată, care începe cu cuvintele: „Părinte Sfinte, doctorul sufletelor și al trupurilor, Care ai trimis pe Unul-Născut Fiul Tău [...] tămăduiește pe robul Tău acesta (N) sau aceștia, de neputința trupezască și sufletească ce l-a cuprins și fă-l să vieze prin harul Hristosului Tău...“¹⁵. Rostirea în întregime și corectă a formulei Maslului, ca a fiecărei Sfinte Taine, este necesară, căci de aceasta

13. Vezi pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, *Pot fi săvârșite Sfintele Taine sau alte lucrări sfințitoare ale Bisericii fără prezența primitorului?*, în vol. „Tradiție și înnoire...“, vol. II, p. 410-415.

14. Vezi pr. prof. dr. Ene Braniște, *Liturgica specială ...*, p. 427, nota 5.

15. Vezi *Molitfelnic*, ed. cit., p. 144.

depinde valabilitatea Tainei. Există slujitori care nu rostesc niciodată formula Tainei sau o spun la început, o singură dată.

7. „*Deschiderea cărții*“ este o practică neliturgică și necanonică legată de săvârșirea Tainei Maslului¹⁶. Ea este o inovație liturgică păgubitoare din două puncte de vedere. Mai întâi, pentru că prin ea se instituie un rit sau o practică pe care nu o găsim în nici o carte de cult sau de ritual și care este contrară rânduielilor de slujbă și tipic stabilite de Biserică pentru săvârșirea slujbelor. În al doilea rând, ea compromite credința creștină, identificându-o cu superstiția și ghicitoria, pentru că îi cer preotului ca, în funcție de conținutul pericopei evanghelice la care se deschide Evanghelia, și de culoarea viniștelor, să dea răspuns la solicitările lor, legate de o nevoie sau necaz, de reușita la un examen sau într-o acțiune pe care o întreprind, de căsătoria cuiva sau de însănătoșirea unui bolnav. Această inovație s-a format în legătură cu săvârșirea Tainei Sfântului Maslu. Ce prevede însă rânduiala Sfântului Maslu privitor la deschiderea Evangheliei?

Rânduiala Sfântului Maslu prevede citirea a șapte texte de Apostol, șapte de Evanghelie, urmate de câte o ectenie întreită prescurtată, de către o rugăciune pentru cei bolnavi și de câte o ungere cu untdelemn sfințit.

După a șaptea rugăciune și ungere, conform rânduielii actuale din *Molitifelnic* sau *Agheasmatar*, preotul protos, luând Sfânta Evanghelie, o dă bolnavului să o sărute și să o deschidă. Preoții slujitori o țin deschisă, cu scrisul în jos, pe capul celui bolnav, iar protosul rostește cea de a opta rugăciune, în care se spune, printre altele, „... nu pun mâna mea cea păcătoasă peste capul celui ce a venit la tine cu pocăință, ci pun mâna Ta cea puternică și tare, care se află în această Evanghelie, pe care slujitorii cei împreună cu mine o țin deschisă pe capul robului Tău (N), și mă rog...“¹⁷. După rostirea rugăciunii, rânduiala din carte arată că, luând preotul Sfânta Evanghelie de deasupra capului celui căruia i se face Maslul, i-o dă să o sărute, împreună cu Sfânta Cruce, apoi se miruiesc preoții, toți cei de față și bolnavul, în timp ce se cântă troparele rânduite. Urmează ectenia întreită prescurtată și otpustul, cu binecuvântarea și iertarea prevăzute de slujbă.

16. Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, *Ce este „deschiderea cărții“ și dacă este îndreptățită practicarea ei?*, în vol. „Tradiție și înnoire...“, vol. I, p. 243-249.

17. Vezi *Molitifelnic*, ed. cit., p. 167.

Cât privește deschiderea cărții, deci a Sfintei Evanghelii, Molitfelnicele și Agheasmatarele mai vechi arată că se făcea de către preot și nu de către bolnav, așa cum apare în ultimele ediții. Dar, indiferent de ediție, cărțile de cult nu mai pomenesc nimic în afară de această deschidere. Inovația intervine când, pe baza textului la care a fost deschisă întâmplător Evanghelia, și ținând cont de culoarea vinițelor, slujitorii încep să interpreteze textul, făcând preziceri sau dând pronosticuri pe care credincioșii le iau drept adevărate, având în vedere autoritatea morală și harică a preotului. Se are în vedere, la fixarea acestor preziceri și pronosticuri, și culoarea vinițelor, adică dacă „a căzut“ pe roșu sau pe negru, culoarea roșie fiind semn bun, iar cea neagră semn rău, ca și conținutul textului, care se poate referi la sănătate, boală, moarte, viață, vindecare de boală, călătorie, necaz, bucurie etc. În funcție de aceasta, i se spune credinciosului dacă se tămăduiește sau nu, dacă vor reuși copiii la examene, dacă trebuie să se aștepte la un deces sau la nuntă în familie, dacă va fi avansat într-o funcție, dacă va câștiga un proces etc. Sunt lucruri care seamănă cu o adevărată ghicitorie, fără nici un temei, în care se speculează credulitatea credincioșilor, se disprețuiește evlavia lor sinceră și credința curată, în loc ca ele să fie supravegheate, luminate și călăuzite.

Cei care practică asemenea inovație în cult o fac cu bună știință, și sunt conștienți că se află în contradicție cu Tipicul bisericesc. Ca să-și justifice practica lor greșită, singura scuză pe care o aduc este că asemenea lucruri sunt cerute de credincioși, pe care nu vor să-i refuze, încercând „să se facă tuturor toate“, cum spune Sf. Ap. Pavel. Dar acest lucru nu este adevărat, în toate aceste cazuri dominând ignoranța, lipsa credinței și a fricii de Dumnezeu, dorința de câștig nemeritat. Să nu uităm că Sf. Ap. Pavel combate cu vehemență practici ca: magia, vrăjitoria și ghicitoria cu care par să semene astfel de inovații. Nu specularea naivității și necunoașterii credincioșilor și încurajarea practicilor negative și cu scopuri lucrative, meschine și de evidențiere trebuie încurajate, ci dorința sinceră de instruire a credincioșilor în tainele credinței și în rânduielile de cult. Trebuie să-i ajutăm pe credincioși să se dezbrace de tot ce înseamnă practici greșite, superstiție și bigotism, să-i învățăm cum să se roage. A permite introducerea unor inovații și practici netipiconale și a interpreta un text evanghelic în afară de învățătura Bisericii, înseamnă a disprețui credința în sine și a nu avea teamă de Dumnezeu și respect față de oameni.

Așadar, „deschiderea cărții“, indiferent când și cum se face, este o inovație interzisă, condamnată de Biserică și ea nu trebuie practică sau încurajată în nici un chip. Având natură superstițioasă și nefiind cunoscută și aprobată de practica bisericească, ea trebuie înlăturată cu desăvârșire, fiind incompatibilă și nedemnă de scopul Tainei Maslului și de slujirea preotească.

La aceste abateri canonice și liturgice, adăugăm și câteva norme practice pentru săvârșirea Sfântului Maslu, în special cel administrat persoanelor particulare. În această privință, menționăm următoarele:

a) Programarea din timp a slujbei Sfântului Maslu la biserica parohială, pentru ca preotul paroh să aibă posibilitatea de a găsi disponibil cel puțin un preot pentru săvârșirea Sfințelor Taine, conform canoanelor și rânduielilor bisericești.

b) Săvârșirea Tainei Maslului în zi de post și dimineața, pentru ca persoana pentru care se săvârșește să se poată împărtăși dimineața, înainte de slujbă, și să nu aștepte până după-amiază sau până seara, ajunând în vederea împărtășirii.

c) Practica de a se strânge de la vecini și rude bani și alimente (făină, ulei, fructe, ouă etc.), „pentru preot“, nu trebuie încurajată. Dacă acest obicei are aspect social, de ajutor al celui bolnav, atunci el este binevenit¹⁸.

*

Am prezentat câteva din abaterile liturgice și canonice observate la săvârșirea Sfintei Taine a Maslului. Ele nu trebuie tolerate în nici un fel în practica liturgică, pentru că întunecă frumusețea și utilitatea acestei Taine, așa de importantă în viața credincioșilor. Ea a fost privită mereu în Biserica Ortodoxă ca o lucrare de binecuvântare și sfințire, de îndreptare și tămăduire a bolilor. Biserica Ortodoxă nu a acceptat niciodată concepția romano-catolică, mărturisită până la Conciliu II Vatican (1961-1964), conform căreia taina era privită ca ultima sau „extrema ungere“, adică cea din urmă lucrare și grijă pe care Biserica o are față de credincioși, ca un fel de pregătire pentru moarte. În ultima vreme însă, și în Biserica Romano-Catolică această concepție s-a schimbat, încercând să i se dea Tainei

18. Vezi *Calendar creștin ortodox – 2012*, Editura Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2011, unde se menționează aceste măsuri practice.

Sfântului Maslu locul și destinația ei, aceea de a fi Taina vindecării trupești și sufletești a bolnavilor¹⁹.

Maslul, și în special cel de obște, este un admirabilul mijloc de pastorație, o cale de a-i aduce și a-i ține pe credincioși legați de Biserică și o lucrare de a ieși în întâmpinarea și rezolvarea nevoilor spirituale ale lor. În această privință, ar fi de dorit însă să se păstreze caracterul și destinația de slujbă, de lucrare tămăduitoare și sfințitoare și de a nu o transforma în mijloc de rezolvare a tuturor problemelor și greutăților vieții, de împlinire a oricărei dorințe, substituindu-se altor taine, ierurgii și lucrări sfințitoare, banalizând-o și coborând-o la nivelul unei simple dezlegări sau rugăciuni.

Să-i păstrăm Tainei Maslului solemnitatea și măreția ei, pentru a culege roadele scontate, ferindu-ne de practici greșite, care denaturează și minimalizează însemnătatea unei astfel de lucrări. Săvârșind corect Taina Maslului²⁰, îi dăm însemnătatea pe care o are și tragem din ea folosul sufletec și trupesc așteptat: tămăduirea de boli și iertarea păcatelor.

19. Pr. conf. dr. Viorel Sava, *Taina Sfântului Maslu în romano-catolicism după Conciliul Vatican II*, în rev. „Teologie și Viață“, serie nouă, X (LXXI), 2000, nr. 1-6, p. 69-84.

20. Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, *Când și cum săvârșim corect Taina Sfântului Maslu?*, în vol. „Tradiție și înnoire în slujirea liturgică...“, vol. II, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2001, p. 405-409.